

V Сабор Савеза независних социјалдемората

Источно Сарајево, 25. април 2015. године

ДЕКЛАРАЦИЈА

РЕПУБЛИКА СРПСКА – СЛОБОДНА И САМОСТАЛНА БУДУЋНОСТ И ОДГОВОРНОСТ

Садашњој Босни и Херцеговини мјесто и начин постојања, наметнула је историја, распадом биполарног свијета и властите државе – Југославије. Грађански рат у БиХ подијелио је предратну југословенску републику по националним шавовима и довео до етничке територијализације. Непомирљиви национални ставови о уређењу БиХ, узроковали су трагични сукоб завршен мировним споразумом, уз гаранцију сусједних држава – Србије и Хрватске, те великих сила као свједока потписивања у Паризу 14. децембра 1995. године.

Настанак Републике Српске је био одговор на неуставно растакање Југославије као заједничке државе и намјере бошњачког вођства да свим средствима од БиХ направи државу по мјери само њиховог народа. Легитимни и легални ставови представника српског народа у органима БиХ о могућим рјешењима кризе, одбачени су прегласавањем и кршењем Устава предратне БиХ. Изјава Алије Изетбеговића да ће жртвовати мир у БиХ за независност, била је позив на остварење циљева из Исламске декларације.

Међународноправни статус Републике Српске несумњиво је одређен њеним положајем стране-учеснице у мировним преговорима у Дејтону и стране-потписнице свих анекса међународног уговора познатог као Општи оквирни споразум за мир у БиХ (Дејтонски споразум). Зато је

Преамбулом Устава Републике Српске изражена „**опредијељеност Републике Српске за потпуно поштовање и доследно примјењивање Општег оквирног споразума за мир у БиХ, којим се недвосмислено прихвата, потврђује и гарантује уставноправни положај Републике Српске, као једног од два ентитета у саставу БиХ**“.

Република Српска је унијела у мировне преговоре своју територију и власт. То је била полазна основа и међународноправна легализација резултата међунационалних сукоба у БиХ као последица разарања Југославије. То мора бити уважено и у уређивању међусобних односа за могућу будућност. Дејтонски споразум је створио БиХ састављену од два ентитета са равноправним конститутивним народима. Неуставно прекрајање и дописивање Устава БиХ наметнутим одлукама високих представника, изазивали су кризе у њеном функционисању и будућност БиХ чиниле неизвјесном.

Федерација БиХ као територијални ентитет бошњачког и хрватског народа настала као ратни савез за окончање њиховог сукоба, показује неодрживост без институционално-правне заштите и остваривања интереса Хрвата као малобројнијег народа.

Дводеценијско постојање послеријатне БиХ установљене мировним преговорима, још није дефинитивно одредило њену будућност. Кршењем Дејтонског споразума, БиХ није ни добила шансу да провођењем његових анекса као избалансираних докумената, оствари пут помирења и повјерења као темеља изградње тронационалне сложене државе. Умјесто тога, неправно насиље од стране дијела међународне заједнице оличене у Високом представнику и ОХР-у, довело је до сталне нестабилности БиХ.

Каквој будућности тежимо ? Да ли будућност очекивати као ствар туђих планова, акција и реакција ? Сматрамо да је обавеза политичких представника свих народа и грађана, да унутрашњим дијалогом и договорима, највећим дијелом сами одређујемо могућу заједничку будућност.

У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ:

- тоталитарна свијест није замијењена већ јој се праве сурогати у којој може постојати само једнонационална истина о протеклом рату;
- БиХ није и неће имати једну истину нити ће рат имати исто одређење. За једне агресија Србије и понекад Хрватске, за друге међунационални и грађански рат, онемогућава правду за жртве и казну за злочинце, а да то буде прихваћено од већине њених становника;
- „Сребреница“ као навођени ратни злочин није ни у припреми ни у изведби била само домаће недјело, а манипулација бројем жртава оптеретила је односе у БиХ и региону,
- БиХ је још увијек мјесто оспоравања равноправности народа и ентитета што кочи могући развој и троши вријеме на њеном европском путу;
- упорно покушавају стварати државу у којој ће најбројнији бити „равноправнији“ у односу на друге које треба потискивати манипулацијом и мајоризацијом,
- креирањем селективне правде од наметнутог бе-ха правосуђа настављају ратну пропаганду о жртвама и злочинцима,
- свака расправа о рату и оспоравање лажних стереотипа као последицама пропаганде о жртвама и хистерично ућуткивање, води све дубљим подјелама, умјесто помирења, повјерења и одрживог економског развоја.

МОГУЋА БУДУЋНОСТ:

Дејтонска БиХ је Уставом предвиђена као сложена држава конфедерално-федералног типа са само десет јасно дефинисаних надлежности. Устав БиХ је чланом 3.3.а) недвосмислено одредио да „**све државне функције и овлашћења која нису овим Уставом изричито додијељена институцијама Босне и Херцеговине, припадају ентитетима**“. Дејтонска БиХ би била корисна за њене ентитета, који би тако уз своје изворне/уставне надлежности имали и припадајућа финансијска средства за економско-социјалну одговорност, како то предвиђа Устав БиХ.

Три територијалне јединице у БиХ (и Брчко-Дистрикт), потврдиле би мировно одређење о три конститутивна народа. Нова административно-територијална организација Федерације БиХ може коначно и јасно определијелити пут стабилне и одрживе БиХ у њеним међународно признатим границама. Република Српска ни политички ни територијално не прихвата задирање у њена права.

Данашња БиХ је са преко 70 институција и 23.000 чиновника (умјесто само 7 утврђених Уставом БиХ који би имали 3-4 хиљаде запослених), урушава позицију цјелокупног становништва, јер ентитети не могу остваривати своје уставне и законске обавезе и одговорност. У многим анализама, домаћих и међународних организација, констатована је нефункционалност и нерационалност Анти-Дејтонске БиХ, која чини штету Републици Српској. Огромни су трошкови финансирања наметнутих и измишљених институција на нивоу БиХ, које не служе никоме, осим што воде економском исцрпљивања оба ентитета. Уз то, неријешени међунационални односи у Федерацији БиХ, кочница су цијелој БиХ на путу европских интеграција.

ПОЗИВАМО

Политичку и стручну јавност, невладине организације, синдикате и струковна удружења, академску заједницу, представнике међународне заједнице и све друге, на остваривање:

- **Политичке одговорности** за доследно провођење Дејтонског споразума, а поготово његовог најважнијег анекса 4. – Устава БиХ;
- **Економске и социјалне одговорности** која произилази из Уставом постављених односа БиХ и устава ентитета као саставница. То је могуће кроз организовање уставних економских надлежности ентитета у БиХ као јединственом економском простору;
- **Хармонизације и координације** као принципа сарадње ентитета у одрживом развоју БиХ. Досадашња пракса наметнутих и изнуђених рјешења, није донијела никоме корист, осим нових спорења. Истрајавање дијела међународне заједнице на таквим односима,

показује неспремност да се схвате и прихвате различита виђења узрока рата и послеријатних односа. Отворено говорећи, могући закључак да то и јесте намјера одржавања БиХ у стању међунационалних тензија, остварење „државе на чекању“;

- **Престанка противправног протектората** оличеног у Канцеларији Високог представника чиме се БиХ непотребно и штетно држи заробљеном и онеспособљеном за унутрашњи договор.

РЕПУБЛИКА СРПСКА

Мора имати неопходан степен јединства у оцјени ситуације у БиХ, као услов за заједнички наступ према Федерацији БиХ и неодговорном дијелу међународне заједнице. Не прихватимо политику засновану на ратној пропаганди и наметнутим стереотипима о кривцима и жртвама само из једне нације, нити прихватати селективну правду наметнутог Суда и Тужилаштва БиХ.

Немамо право чекати даље кршење међународног Дејтонског споразума и урушавање права Републике Српске што извјесно води њеном нестанку, уз празан садржај, а све у име наводних евроатлантских интеграција. Одржавање неизвјесне будућности БиХ не може бити пут Републике Српске. Правни систем Републике Српске је усклађен са Дејтонским споразумом и омогућава легитиман и легалан начин изјашњавања на референдуму о нарушеном статусу, односно о стриктној примјени Устава БиХ. Новим Уставом Република Српска треба потврдити и одбрани своју уставноправну позицију одређену Дејтонским споразумом и његовим анексима, чиме ће се остварити и члан 3. њеног садашњег Устава (амандман 56), по коме „**Републици припадају све државне функције и надлежности осим оних које су Уставом Босне и Херцеговине изричито пренесене на њене институције**“ .

Слобода Републике Српске задобијена борбом српског народа, потврђена међународним споразумом, захтијева све припадајуће надлежности, осим оних који су изричито Уставом БиХ дате у надлежност органа на нивоу БиХ. Слободна Република Српска има право, а још више обавезу, расправити о остваривању својих интереса у БиХ.

Слободна Република Српска је самостална држава у оквиру својих садашњих граница. Слободна и самостална Република Српска је спремна без одлагања да се укључи у европске интеграције, и очекује помоћ и подршку са те стране.

САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА

својим политичким програмима се определијелио за примјену Дејтонског споразума. Двадесет година неуспјелог међународног експеримента анти-Дејтонске БиХ, захтијева и обавезује на одговорност. Зато предлажемо:

1. Размотрити анализу функционисања, организовања и финансирања Босне и Херцеговине у дијелу надлежности које јој нису дате Уставом БиХ. Понудити Федерацији БиХ да ентитети постепено преузимају неправно пренесене уставне надлежности ентитета у економској области, водећи рачуна о временској реалности и путу БиХ до пуноправног чланства у ЕУ.
2. Сматрамо да Народна скупштина Републике Српске као највиши орган стране-потписнице свих анекса Дејтонског споразума, треба донијети одлуке о самосталности Републике Српске као начину остваривања њеног уставноправног положаја у Дејтонској БиХ;
3. У случају противправних активности Високог представника и инструментализованог правосуђа, Република Српска треба донијети одлуке о стриктној примјени Устава БиХ и Устава Републике Српске и одредити временске рокове за њихово провођење. Република Српска ће законом регулисати које акте донесене од органа БиХ ће примјењивати на простору Републике Српске.
4. Повеља Уједињених нација као највиши документ међународног права, прокламује развијање пријатељских односа међу народима заснованих на поштовању начела равноправности и самоопредјелења народа. Бивше југословенске републике имале су много мањи степен државности него ентитети у БиХ, а признаване су као независне државе. Чак је призната независност Косова на основу

декларације посланика нелегалне скупштине, иако је Косово и Метохија била само аутономна покрајина у саставу Србије. Право на самоопредјелјење припада и Републици Српској, уколико други буду истрајавали на кршењу Дејтонског споразума.

5. Уколико до краја 2017. године не буде видљивих процеса и мјерљивих резултата успостављања позиција Републике Српске у складу са Анексом 4. Дејтонског мировног споразума, Народна Скупштина Републике Српске треба у току 2018. године расписати референдум о самосталном статусу Републике Српске.
6. На основу резултата референдума, органи власти Републике Српске сходно улози стране утврђене Анексом 4. Дејтонског мировног споразума, Федерацији БиХ предложити мирно раздруживање и обострано истовремено признање.
7. Да се на простору БиХ од тада самосталних држава формира Унија држава БиХ, са отвореним границама, слободним кретањем људи и роба.
8. Након утврђивања самосталног статуса да Република Српска без одлагања затражи приступање ЕУ уз прихватање њених правних тековина.